

Bivdu¹

Organisasjon for fiskere i sjøsamisk område.

Retningslinjer for Konsultasjon² av. 10.10.2021

Som urfolk har samene rett til å bli konsultert i saker som kan få direkte betydning for dem. For å sikre at dette arbeidet blir gjennomført på en tilfredsstillende måte følges nedenfor stående retningslinjer.

Bivdu er en ideell og politisk uavhengig landsdekkende næringsorganisasjon. Bivdus målsetting er å ivareta interessene til alle som bor i sjøsamiske områder, når det gjelder sin rett til høsting og bruk av marine ressurser i sine nærområder. Dette for å bevare og videreføre sin kultur, næring, språk og samfunn, slik de alltid har gjort fra de eldste tider. Dette gjelder også fiske av laks.

For at konsultasjonene skal foregå på en korrekt og forutsigbar måte har Bivdu valgt å ta utgangspunkt i tidligere generelle retningslinjer for konsultasjon mellom statlige myndigheter og Sametinget, i utforming av retningsgivende prosedyrer som skal ligge til grunn ved konsultasjoner mellom statlige-, fylkeskommunale- og kommunale myndigheter og Bivdu.

1. Formål

Formålet med prosedyrene er å:

- bidra til en praktisk gjennomføring av statens folkerettslige forpliktelse til å konsultere med urfolk.
- søke å oppnå enighet mellom statlige-, fylkeskommunale- og kommunale myndigheter og Bivdu når det overveies å innføre lover eller tiltak som kan påvirke samiske interesser direkte.
- legge til rette for utviklingen av et partnerskapsperspektiv mellom statlige-, fylkeskommunale- og kommunale myndigheter og Bivdu som virker til styrking av samisk kultur og samfunn.
- utvikle felles forståelse for situasjonen og utviklingsbehovet i samiske samfunn.

2. Virkeområde

Konsultasjonsprosedyrene gjelder for regjeringen, departementer, direktorater og andre underliggende virksomheter.

- Konsultasjonsprosedyrene gjelder i saker som vil kunne påvirke samiske interesser direkte. Det saklige virkeområdet for konsultasjoner vil kunne omfatte ulike sakstyper, slik som lover, forskrifter, enkeltvedtak, retningslinjer, tiltak og beslutninger (f.eks. i stortingsmeldinger).
- Konsultasjonsplikten kan omfatte alle ideelle og materielle former for samisk kultur. Aktuelle temaer kan f.eks. være musikk, teater, litteratur, kunst, media, språk, religion, kulturarv, immaterielle rettigheter og tradisjonell kunnskap, stedsnavn, helse- og sosial, barnehager, utdanning, forskning, eiendoms- og bruksrettigheter, arealinngrep- og arealdisponeringssaker, næringsutvikling, reindrift, fiske, landbruk, mineralvirksomhet, vindkraft, vannkraft, bærekraftig utvikling, kulturminnevern, biomangfold og naturvern.
- I saker som er knyttet til det materielle kulturgrunnlaget, slik som arealdisponeringer (også sjø), arealinngrep og landrettigheter er det geografiske virkeområde for konsultasjoner (tradisjonelle samiske områder) Finnmark, Troms, Nordland og Nord-Trøndelag fylke, samt kommunene Osen, Roan, Åfjord, Bjugn, Rissa, Selbu, Meldal, Rennebu, Oppdal, Midtre Gauldal, Tydal, Holtålen og Røros i Sør-Trøndelag fylke, Engerdal og Rendalen, Os, Tolga, Tynset og Folldal kommuner i Hedmark fylke, og Surnadal og Rindal kommuner i Møre og Romsdal.
- Saker av generell karakter som må antas å ville påvirke hele samfunnet vil i utgangspunktet ikke omfattes av konsultasjonsplikten (eks. forsvarspolitik).

¹ Uttales Bivdo

² jf. Sameloven nr. 76, sist endret 11.06.2021, § 4.2 Konsultasjoner

3. Informasjon

- Statlige-, fylkeskommunale- og kommunale myndigheter skal gi full informasjon om aktuelle saker som kan påvirke samene direkte, samt alle relevante forhold i saksbehandlingen.

4. Offentlighet

- Informasjon som utveksles mellom statlige-, fylkeskommunale- og kommunale myndigheter og Bivdu i forbindelse med konsultasjoner skal kunne unntas offentlighet, forutsatt at det foreligger hjemmel for dette (jf. Offentleglova § 19³).
- Meroffentlighet skal praktiseres. Partenes endelige standpunkter i de enkelte saker skal være offentlige.

5. Generelle bestemmelser om konsultasjonsprosedyrene

- Konsultasjonene med Bivdu skal foregå i god tro og med målsetting om å oppnå enighet om foreslåtte tiltak.
- Statlige-, fylkeskommunale- og kommunale myndigheter skal så tidlig som mulig informere Bivdu om oppstart av aktuelle saker som kan påvirke samene direkte, og om hvilke samiske interesser og forhold som kan bli berørt
- Etter at Bivdu er blitt informert om aktuelle saker, skal Bivdu gi tilbakemelding så snart som mulig om det er ønskelig at det gjennomføres videre konsultasjoner.
- Bivdu skal også kunne ta opp saker hvor Bivdu ønsker å gjennomføre konsultasjoner.
- Ved konsultasjon skal partene klargjøre sitt standpunkt i saken (posisjonsnotat) og gjøre dette kjent for motparten før konsultasjon.
- Dersom statlige-, fylkeskommunale- og kommunale myndigheter og Bivdu blir enige om å avholde videre konsultasjoner i en bestemt sak, skal en i fellesskap søke å bli enig om opplegget for disse konsultasjonene, herunder tid og sted for videre kontakt (f.eks. møter, videokonferanser, telefonkontakt, utveksling av skriftlig materiale), tidsfrister for tilbakemeldinger, evt. behov for konsultasjoner på politisk nivå og politisk behandlingsform. Det skal gis tilstrekkelig tid til gjennomføring av reelle konsultasjoner og organisasjonsmessig behandling av forslag. Et evt. ekstraordinært års-, medlems- og styremøter i Bivdu i den aktuelle saken må skje så tidlig som mulig.
- Der sakene krever det skal det legges til rette for at det skal kunne avholdes flere konsultasjonsmøter og at saker ikke avsluttes så lenge Bivdu og statlige-, fylkeskommune- og kommunale myndigheter antar at det er mulig å oppnå enighet.
- I saker som behandles i statlige-, fylkeskommunale- og kommunale myndigheter skal det i foreleggelsen for øvrige berørte departementer og parter fremgå tydelig hvilke forhold det er oppnådd enighet med Bivdu om, og eventuelt hva det ikke er oppnådd enighet om. I proposisjoner og meldinger som fremmes for Stortinget, og der regjeringen har et annet standpunkt enn Bivdu, skal Bivdus vurderinger og standpunkter fremgå.

6. Protokoll

- Det skal føres protokoll fra alle konsultasjonsmøter mellom statlige-, fylkeskommunale- og kommunale myndigheter og Bivdu. I protokollen skal det gis en kort redegjørelse for hva saken gjelder, partenes vurderinger med grunngitte standpunkter og konklusjonen i saken.
- Protokollutkast føres av statlige-, fylkeskommunale- og kommunale myndigheter og forelegges Bivdu for gjennomgang og eventuelle korreksjoner. Protokollen godkjennes av begge partene.

7. Behov for utredninger/kunnskapsgrunnlag

- Når statlige-, fylkeskommunale- og kommunale myndigheter eller Bivdu mener det er behov for utredninger for å styrke faktagrunnlaget eller det formelle grunnlaget for vurderinger og beslutninger skal dette tilkjennegis så tidlig som mulig og partene skal bringe spørsmål knyttet til mandat for eventuelle utredninger inn i konsultasjonsprosessen. Statlige-, fylkeskommunale- og kommunale myndigheter og Bivdu skal søke å oppnå enighet om både mandat og hvem som skal stå for et eventuelt utredningsarbeid. Statlige-, fylkeskommunale- og kommunale myndigheter og Bivdu har plikt til å bistå med nødvendige opplysninger og materiale som det er behov for ved gjennomføringen av utredningsarbeidet.

³ Offentleglova § 19, som lyder: Unntak for dokument som blir utveksla under konsultasjoner med Sametinget mm.